

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina

Lir 3.000

Letna naročnina

» 6.000

Letna inozemstvo

» 8.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXVII. - Štev. 40 (1372)

Gorica - četrtek, 9. oktobra 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Velik korak naprej v medsebojnem sožitju

Ozemlje, za katero sta se te dni Jugoslavija in Italija dokončno sporazumeli, je ostalo po drugi svetovni vojni deloma pod jugoslovansko zasedbo, deloma pa pod anglo-ameriško. Do uresničitve Svoobodnega tržaškega ozemlja, ki je bilo v namenih pariške mirovne konference iz leta 1946-47, ni nikoli prišlo.

Da bi se vsaj deloma razpršile negotovosti, so Jugoslavija, Italija, Velika Britanija in Združene države podpisale leta 1954 Londonski sporazum. Misel na svobodno tržaško ozemlje je bila dokončno opuščena, cona B je ostala pod upravo Jugoslavije, cona A pa so zapustili Angličani in Američani ter je prešla pod italijansko upravo. Govorilo se je še vedno o začasnem veljavi tega sporazuma, a bilo je razumeti že takrat, da predstavlja nekaj osnutek za dokončno ureditev.

Dejansko se niso zahodni zavezniki od tega trenutka naprej več zanimali za problem in se delali kakor da je zanje dokončno rešen. V resnici je bila zadnja beseda prepuščena modrosti in zrelosti obeh prizadetih sosedov in tako se je zdaj tudi zgodilo. Italija in Jugoslavija se čutita komaj še dolžni, da o dokončnem sporazumu obvestita podpisnike mirovne konference v Parizu in memorandumu v Londonu.

NEKATERI PROTESTI

Proteste proti sporazumu so izrekle razne organizacije bivših vojakov, častnikov, odlikovanih borcev, monarhistov, misovcev; svoj patetični protest sta objavila tudi bivši italijanski kralj in bivši tržaški škof msgr. Santin. V vseh protestih je govora o izdajalstvu in popuščanju ter o nečastni oskrnitvi šeststotisoč padlih v prvi svetovni vojni. Zanimivo je, da druge svetovne vojne nihče ne omenja.

Nadalje se v teh izjavah trdi, da je, ne samo cona B, ampak dosti večji del Jugoslavije »italianissimo« in da bo od zdaj naprej vzhodna italijanska meja v večni nevarnosti. Jugoslavija namreč ni zapustila strateško važnih točk in istemu genialnemu časnika pri dnevniku »Il Resto del Carlino«, ki odkriva vlogu Vatikana pri pogajanjih, se tudi blede o nekaterih udarnih vojaških objektih tik za italijansko mejo, kjer naj bi se posebno zadnje čase mrzlično kopičilo sovjetsko orožje.

Tržaški »Il Piccolo« je bil te dni pravo pribežališče srboritežev za razna njihova pisma, ki so napisana v pravem sovraštvu in blodnji. Objavljeno je bilo celo pismo, v katerem neka bralka iz Tržiča primerja velikost zločina, ki ga je zdaj zagrešila Italija, z zločinom, ki je bil po njenem storjen s tem, da je na poslavi v Rižarni prvi spregovoril prav Slovenec.

Za vse nasprotnike sporazuma pomenijo ti dnevi tudi začetek gospodarskega nazadovanja Trsta in smrti tržaškega pristanišča. Po ozkem kopnem in morskem hodniku naj bi Trst ne dobival dovolj življenjskih moči in se tako počasi zadušil. Poleg navedenih razlogov zgleada, da je v teh ljudeh tudi živo upanje, da se bo Jugoslavija po Titu razkrojila; takrat pa bi Italija izkoristila priložnost ter pograbila nazaj Istro in po sreči morda še kaj več.

V Rimu, Trstu in Gorici so bile tudi razne manifestacije, ki pa niso imele zaželenega odziva. Histerično kričanje fašistične drhali nas samo opominja, koliko gorja so že prizadeli našemu narodu.

UGODNI KOMENTARJI

Ugodno je ocenila sporazum večina italijanskih politikov. Potrdili so, da ne gre samo za priznanje jugoslovanske oblasti nad cono B, ampak tudi italijanske nad cono A. Ko so Angličani in Američani zapustili Trst, je velika množica proslavljala dokončni prihod Italije, čeprav je šlo uradno takrat samo za prehod pod italijansko upravo.

Zunanji minister Rumor je tudi pojasnil, da živi danes v coni B okoli 7.000 Italijanov, Slovencev v coni A pa je mno-

go več. Temu se ni upal oporekati niti »Il Piccolo«. Nasplošno velja mnenje, da bo ta sporazum pospešil sodelovanje in prijateljstvo med državama, Trst in Gorica pa bosta dobila novega zagona. Do zdaj je namreč nad jugoslovansko-italijanskimi odnosi ležala vedno neka senca, ki je zavirala tudi gospodarski razvoj obmejnega ozemlja in posebno jadranskih pristanišč.

Poleg teh razlogov se verjetno vseh prizadetih drži tudi občutek, da pomeni danes spreminjanje neke meje, ki je bila določena v drugi svetovni vojni, izzivanje novega spopada. Tisti, ki so sporazumu naklonjeni, so verjetno tudi razumeli, da bi Italiji prav nič ne koristilo, če bi se jugoslovanska federacija po Titu razdrla. Gotovo je pametnejša današnja odpoved in dokončna rešitev vprašanja kakor da bi ga po Titu morda reševali Sovjeti in z metodami, ki so bile že drugje preizkušene.

Jugoslovanski politiki zelo pozitivno gledajo na sporazum in vidijo v njem trden temelj za sodelovanje. V Jugoslaviji se tudi z zadovoljstvom poudarja, da je do dogovora prišlo brez posredovanja vele-sil. To je skoraj nenavadno pri takih stvarih in vsekakor dokaz, da znajo neodvisne države same reševati svoje probleme. Končno Jugoslavlani poudarjajo, da sporazum ne določa ne premagancev ne zmagovalcev, ampak je rešitev enostavno poštena in sad zdravega preudarka.

Svetovni tisk, jugoslovanski in tudi italijanski — z izjemo tržaškega dnevnika »Il Piccolo« in drugih desničarskih listov — je ocenil korak, ki sta ga naredili republikli, zelo trezno in pohvalno.

BODOCNOST BO SVETLEJSA

Dejstvo je, da sta bili Jugoslavija in Italija že do zdaj vsemu svetu zgled politične strpnosti in odprtosti meja. Ta resničnost se bo zdaj prav gotovo še bolj utrdila. Državi sta se res trudili, da bi prišlo do miroljubne rešitve tržaškega vprašanja in pokazali vsem, kako se lahko take spore rešuje. Nihče ne more trditi, da je ta meja najpravičnejša in nihče bi tudi ne znal najpravičnejše meje določiti. V vsakem primeru bi se komu zdelo, da je bil prikrajšan: človek pač ne pride do popolnosti.

Gotovo je tudi, da ta meja ne sledi narodnemu značaju ozemlja, saj je v Istri mnogo Italijanov, v okolici Trsta in Gorice pa so same slovenske vasi. Neko boljše rešitev pa bi si lahko še izmislili: meje bi enostavno izbrisali in vsem narodnim skupnostim bi dali iste pravice in dolžnosti. To bi bil korak v boljši svet.

D. COTAR

Dva kardinala umrla

V visoki starosti 92 let je umrl 27. septembra v Parizu francoski kardinal Maurice Feltin. Bil je dolgo let pariški nadškof, leta 1966 pa se je škofiji odpovedal in nato živel v odmaknjenosti od dnevnega dogajanja.

V Kolumbiji pa je 18. septembra umrl kardinal Luis Concha, svoj čas nadškof v mestu Bogotá. Pred tremi leti ga je zadel mrtvoud, zaradi česar je mnogo trpel. Za škofa ga je imenoval že papež Pij XI. leta 1935, kardinal pa je postal leta 1960.

Po smrti omenjenih dveh kardinalov šteje kardinalski kolegij 122 članov. Pravico za volitev novega papeža pa imajo le 103 kardinali. Znano je, da kardinal, ki doseže 80 let starosti, izgubi volilno pravico.

Verska radijska postaja v Grčiji

Na griču Pendela pri Atenah bo v kratkem pričela delovati verska radijska postaja. Postavila jo je grška pravoslavna Cerkev ob podpori ekumenskega sveta Cerkv. Oddajali bodo pravoslavno službo božjo, verske novice iz pravoslavne sveta ter verske in vzgojne pogovore.

Dokončna sprava med Italijo in Jugoslavijo

Dokaj tajni pogovori med zastopniki Italije in Jugoslavije o vprašanju Tržaškega ozemlja so končno privedli do zaključka. Kakor se je izrazil zunanji minister Rumor, so bili ti stiki posebno pogosti zadnje leto. Zaradi njihove tajnosti je morala italijanska vlada slišati marsikateri oči-tek. Minister Rumor je v zvezi s tem razložil, da se je treba pač v politiki spoprijeti s kočljivimi problemi zelo previdno.

TRDITVE NEKEGA ČASNIKA

Dnevnik »Il Resto del Carlino« piše v nekem članku, ki ga je potem v celoti povzel tržaški »Il Piccolo«, da je pogajajočima šel zelo na roko Vatikan. Tam naj bi se predstavniki obeh republik tudi večkrat sestali in v tišini odločali. Omenjeni dnevnik se nad tem pohujšuje, a če pomislimo, kakšna čudna pota hodi kdaj politika, je to nekaj zelo vsakdanjega.

Isti časnik tudi očitno trdi, da je predstavljal tržaški nadškof msgr. Santin največjo oviro za zaključek pogajanj. Vatikan naj bi šel zopet na roko obema državama s tem, da je v naglici »povabil« tržaškega nadškofa k odstopu. Njegov naslednik je bil imenovan kot administrator tržaške škofije in ne več tržaško koprške; ta naslov je namreč veljal do sedaj. S tem je Vatikan priznal dokončno mejo istočasno z obema republikama in tako tudi pripomogel k uspešni rešitvi.

Vse to je za dnevnik »Il Resto del Carlino« nekako izdajstvo italijanskega naroda, bivši tržaški nadškof pa je prikazan kot trpin, ki so ga opeharili za škofijo. Ni mogoče vedeti, koliko odgovarjajo resnici ti preradovedni pogledi za kulise.

Tiskovni glasnik Sv. sedeža

prof. Federico Alessandrini je preteklo nedeljo delež Vatikana pri pogajanjih kategorično zanimal, prav tako je zavrnil trditve, da je bil odstop msgr. Santina povezan s temi pogajanjmi. Dodal je, da bo Sv. sedež začel z urejevanjem problema koprške škofije šele potem, ko bo prišlo do dokončnega podpisa med zainteresiranimi stranema.

Predsednik vlade Moro je obvestil o doseženem sporazumu ministrski svet in razložil, v kakšni obliki naj bi vlada poročala o tem parlamentu. Pred poročilom v parlamentu se je Moro sestal z voditelji večinskih strank, da bi slišal njihova mnenja in se zavaroval pred kakim neprijetnim presenečenjem med razpravo v zbornicah.

RAZPRAVA V OBEH ZBORNICAH

V parlamentu je nato poročal zunanji minister Rumor. Za njim je govoril tudi predsednik vlade Moro in povabil zbornici, da se v naslednjih dneh izrečeta z glasovanjem.

Med Morovim izvajanjem je prišlo v poslanski zbornici do precejšnjega hrupa. Misovci so ga glasno zmerjali z izdajalcem in podobnimi psovkami. Ker so ga na ta način izzvali, je predsednik Moro povedal tudi resnico, ki bi jo sicer zaradi ljubelega miru verjetno zamolčal. Omenil je, kakšno odgovornost imajo tisti, ki so zaradi popačenega gledanja na državne koristi in na tedanji mednarodni položaj zanesli vojno, katere zadnje posledice mora Italija plačati prav te dni in skuša to narediti brez pretrganega javkanja in mačjih solz. Tako v poslanski zbornici; senat pa je poročilo sprejel v tišini.

V poslanski zbornici se je raz-

Zmaga socialistov v Avstriji

nič zaleglo.

»Naš tednik«, glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev, je v svojem uvodniku zapisal, da koroški Slovenci sprčo enotnega odklonilnega stališča, ki ga imajo vse štiri vsedržavne avstrijske stranke do slovenske manjšine na Koroškem, ne bene od teh strank ne morejo voliti, medtem pa je »Slovenski vestnik«, glasilo levičarsko usmerjenih Slovencev, odklonil le tri avstrijske stranke, o komunistični stranki pa zapisal, da se edina zaveza za pravice koroških Slovencev. Na papirju morda, ne pa v resnici.

Same volitve so dale sledeče rezultate: socialisti 2.268.665 glasov (50,6 %, 94 sedežev, leta 1971 93); Avstrijska ljudska stranka 1.917.532 glasov (42,8 %, 78 sedežev, leta 1971 43,1 % in 80 sedežev); liberalno-narodna stranka (stranka svobodnjakov) 241.124 glasov, 5,4 % in 11 sedežev (leta 1971 deset sedežev).

Ker je stranka dr. Kreiskega dosegla absolutno večino, lahko izbere dve poti: ali da sestavi vlado samo s svojimi pristaši ali pa pritegne k sodelovanju tudi stranko svobodnjakov kot je to bilo doslej. Eno je gotovo: Avstrijska ljudska stranka ostane v opoziciji in bo čakala boljših časov.

Ekumensko romanje v Rim

Katoliški in evangeličanski dekani iz Frankfurta v Zah. Nemčiji so v septembru skupno poročali v Rim. Poleg bazi-lik so obiskali tudi gregorijansko univerzo, papeško tajništvo za ednost kristjanov in evangeličansko fakulteto.

vila nato razprava, med katero je večina posegov potrdila zaključke, do katerih je prišla vlada, misovci pa so dali duška svojemu srdu in objokovanju. Pridružili so se jim še nekateri poslanci iz drugih strank, večinoma istrskega ali dalmatinskega izvora, katerih občutje lahko tudi razumemo.

Poslanec Belci, ki je tudi Istran, pa je trezno pojasnil stališče KD. Omenil je, da se zaključek pogajanj strinja s porazom v zadnji vojni. Italija je imela na mednarodni ravni le malo možnosti, da kaj doseže, in te majhne možnosti je docela izrabila za pridobitev Trsta in cone A. Le nekoliko preveč drzno bi bilo zahtevati nazaj vse, kar je Italija zasedla po prvi svetovni vojni, torej celo pokrajine, ki po narodnem značaju nimajo nobenega opravka z Italijo. Od sedaj naprej naj bo važno samo sodelovanje med državama.

V tem smislu so se izrekli tudi predstavniki drugih strank. To je bil edini možen zaključek vprašanja in to ceno mora demokracija Italija plačati kot obračun za napadalno vojno. Nekateri so celo obžalovali, da rešitev problema prihaja tako pozno, nekdo od leveice pa je cepetajočim misovcem zabrusil, da so tudi fašisti v določenem trenutku med zadnjo vojno predali Trst Nemcem.

Zanimivo je, da so z vladnimi soglašale tudi druge stranke kot liberalci in komunisti: to se je ob neki razpravi v parlamentu baje prvič zgodilo in kaže vsekakor na večjo politično zrelost in na trezno gledanje resničnosti.

V poslanski zbornici je bilo odanih 349 glasov za, 51 proti, 230 poslancev je bilo odsotnih. Za tržaški »Il Piccolo« so bili ti odsotni vsi protiglasovi, mislim pa, da je večina teh problem dejansko podcenjevala. Te dni se bo izrekel o pogodbi z glasovanjem tudi senat.

V Jugoslaviji je o dogovoru obvestil parlament zunanji minister Minić. Vest je bila sprejeta umirjeno in kot edini dosleden zaključek vprašanja Tržaškega ozemlja; zato je parlament soglasno potrdil Minićeve izjave.

Jugoslavija in Italija bosta o svojem sklepu obvestili Organizacijo združenih narodov, ki bo zadevo Tržaškega ozemlja arhivirala in spravila z dnevnega reda.

Po novi pogodbi naj bi cona B postala dokončno jugoslovansko ozemlje, cona A pa dokončno italijansko. Na meji se praktično ne bo nič spremenilo, le tu pa tam bo Jugoslavija zapustila manjše pasove, ki naj bi bili zasedeni čez črto, določeno od mirovne konference. Italija je ba-je zahtevala tudi vrh Sabotina in nekaj zemlje v števerjanskih Brdih.

V tržaško pristanišče bodo ladje plule svobodno in ne bo problemov zaradi teritorialnih voda. Govori se tudi o manjši prosti coni, ki naj bi bila delno na jugoslovanskem ozemlju, delno pa na italijanskem in ki bi pospešila trgovinsko izmenjavo med državama. Pogodba si tudi zastavlja za cilj vedno večje sodelovanje med sosednjima republikama in miroljubno reševanje obmejnih vprašanj, posebno narodnih manjšin. Prebivalci z obeh strani imajo še eno leto časa za opcijo.

D. COTAR

Mindszentyjevi spomini

To so debela knjiga večjega formata, ki bralcu pokažejo v presenetljivi enostavnosti tragedijo cerkvenega dostojanstvenika, ki se je dal zloniti, ni se pa dal upogniti nikomur in nikdar, kadar je šlo za obrambo verskih in človečanskih pravic ljudstva, ki mu je bil pastir in ki je bil tudi za ceno največjega trpljenja in najhujših ponižanj brezkompromisen v svojih odnosih do komunizma.

ENA OD MILIJONOV ŽRTEV KOMUNIZMA

Branje te knjige človeka pretrese do mozga. Njena vsebina ni propaganda proti komunizmu, ni obtožba komunističnih metod, ni krik po maščevanju ali po kaznovanju krivcev, niti ni prošnja za pomilovanje ali usmiljenje, ampak je le preprosto napisan opis dogodkov, katerim je bil osrednja osebnost Jozef Mindszenty, ki ga je komunizem skušal do dna ponižati in telesno in duševno uničiti predvsem kot človeka, ki je kristjan in ki ljubi svoj narod. Časti kardinala in knez-primasa ogrske Cerkve so nudile trino-gom le nove motive za čimbolj prostaško in brutalno ravnanje z jetnikom, ki je padel v roke nečloveški justici.

Mindszentyjevo žalostno usodo je delilo že milijone drugih žrtev komunizma, da so po ječah ne le v Rusiji ampak tudi po »osvojenih« deželah trpele množice laikov in duhovnikov in veliko škofov. Mnogi se iz ječ niso več vrnil.

Ogrski primas ni edini kardinal, ki je okusil rdeče ječe in rdečo justico. Kdo ne pozna imen kakor Slipy, ukrajinski primas, ki je skoro dve desetletji preživel v ječah in internaciji, ali imen čeških kardinalov Berana, ki so ga trinogi spustili iz ječe samo umreti in njegovega tovariša Trohta, ki se iz ječe ni več vrnil in končno nam najbližjega: hrvaškega kardinala Štepinca, junaškega branitelja narodnih in verskih pravic.

V prvih časih krščanstva je Cerkev dala pisati »Acta martyrum«, kjer so na preprost način opisana mučeništva kristjanov, ki so raje pretrpeli muke in dali življenje kakor da bi zatajili svojo vero.

Ce danes beremo te opise, se nam zdi otroško preprosto, kako so se tedaj niti trinogi maščevali nad svojimi žrtvami v primeri s satansko rafiniranostjo komunistične justice in policije, ki skuša svojo žrtev ne le telesno dovesti do popolne izčrpanosti, ampak hoče zlasti streti njeno osebnost, ukloniti njeno odpornost in doseči, da obtoženec na vse pristane, vse prizna, vse podpiše, ker nima več v oblasti svoje volje.

PRETRESLJIVO PRICEVANJE

Vse te stvari opisuje rajni kardinal kot registrirni stroj, ki enostavno našteva dogodke, ki jim je bil on osrednja osebnost. Bil je že dvakrat prej v zaporu: prvič med rdečo revolucijo Bela Kune po prvi svetovni vojni, ki je prej končala, predno je rdeči rabelj mogel seči po njem, drugič pa za časa Hitlerjeve okupacije, ko se je boril za pravice svojega ljudstva.

Nadvse zanimiva so poglavja, kjer avtor obširno opisuje postopno boljšeiziacijo svoje domovine pod strogim nadzorstvom rdečih ruskih čet in policije, ki je po nekaj letih dala Madžarski popolnoma rdeče lice.

V boju proti taki nasilni boljšeiziaciji je bil Mindszenty neizprosno in neuklonljiv. Nikdar ni posegal na politično polje, toda komunizmu je zahteval po verski vzgoji, po osebnih svobodi vesti, po pravicah Cerkve pri oznanjanju vere in morale politika in nedovoljeno vmešavanje Cerkve v javne zadeve.

Komunizem zna hitro dobiti zadostne razloge za aretacije in sodne obravnave. Kardinala so aretirali in odpeljali v najzloglasnejše zapore na policiji, kjer je preživel dolge tedne preiskovalnega zapora, pretepen, obrcan in opljuvan od vsakogar, ki se je hotel znašati nad njim. Dali so mu ležišče v prostoru, polnem najbolj pokvarjenih izmečkov rdeče policije, ki so mu morali onemogočiti počitek in spanje. Zasliševali so ga noč za nočjo po večkrat in prekinili so zasliševanja z novimi mučenji. Vsak dan so ga preiskali zdravniki, ki so imeli nalogo ne nadzirati njegovo zdravje, ampak preskušati delovanje drog, ki so mu končno zlo-mile ne le voljo, ampak spremenile so njegovo osebnost, celo njegovo zunanjost.

Prišla je inscenacija njegovega procesa, obsodba in začetek križevega pota po najslabših ječah in najslabših celicah v njih, vedno sam, brez dovoljenja za maševanje, brez brevirja, brez vsake knjige ali časopisa.

Upor naroda proti rdečemu teroru leta

1956 so kmalu zadušili ruski tanki in padalci. Kardinala so pravočasno rešili ječe in ga prepeljali v glavno mesto med nepopisnimi ovacijami ljudstva. Zatekel se je na ameriško poslatništvo in dobil pravico azila še predno se je rdeči obroč strnil na novo nad obupanim narodom. Sedemnajst let je preživel kot gost Američanov. Le malo stika je imel s svojimi rojaki. Tega mu niso dovoljevala mednarodna pravila. Molil je, študiral in pisal. Tam je nastal glavni del spominov: opis njegovega mučeništva.

ZAMISLITI SE JE TREBA

Ko človek konča tako branje, se zamisli. Spominjam se, kako se je pred 28 leti zgražal madžarski izobraženec, kako je mogoče, da Slovenci, tako katoliški narod, počenjajo taka barbarstva. Tiste dni se je namreč razširila po svetu novica o surovem napadu rdeče tolpe, ki je v Istri skoro do smrti pretepla rajnega msgr. Ukmarja. Rekel sem mu, da je kaj takega povsod mogoče. Odgovoril mi je s ponosom: »Pri nas na Madžarskem se kaj takega ne more zgoditi.«

Tako še danes govore povsod po svobodnem svetu. Proti vsem dokazom si dopovedujejo, da komunizma »pri njih« ne bo in če bo, bo popolnoma drugačen, kakor je bil v začetku v krajih, kjer je nastal. Komunistični propagandi ne moremo bolj ustreči, kakor da ponavljamo to varljivo frazo.

Komunizem se ne more spremeniti. Če bi se, bi ga ne bilo več. Spreminjajo se samo zunanje oblike in taktika, vedno tako, kakor zahtevata čas in kraj, vsebina pa ostane vedno nedotakljiva.

Še druga misel. S komunizmom se da pogajati le v dveh oblikah: ali z močnejšim orožjem, ali pa z izjavo brezpogojne lojalnosti, ki slepo sprejme vse pogoje in ne zahteva ničesar, ampak le pohlevno prosti, da mu puste obstajati. To je politika zmehčanih in uklonjenih hrbtov, ki pomaga brezpravnim životariti in reševati, kar se še da.

Mi, ki živimo v svobodnem svetu, jih razumemo. Ne razumemo pa, zakaj pre-mnogi to stanje na vse pretege hvalijo in celo proglašajo kot idealno, trdeč, da so se končno rešili prisilnega kalupa, v katerega je nekdanja politika nasilno tlačila kristjane in jim ni pustila svobode. Pa se ne zavedajo, v kakšnem kalupu tičijo oni, ki to pišejo.

Mindszenty je bil kardinal, ki je bil primas katoliške Cerkve na Madžarskem, je bil po ustavi knez, ki je imel čast vladati v imenu kralja, kadar je prišlo do medvladja, a vsi ti visoko doneči naslovi in privilegiji so prah in pepel. En naslov pa bo ostal za zgodovino in za prihodnje čase: Mindszenty je bil pričevalec svoje dobe o tem, kaj je zlo komunizma in kaj je naša krivda v borbi proti temu zlu.

Kk

Pogovor o čilenski Cerkvi

Malokateri narod je tako raztresen po vsem svetu kakor slovenski. Zato ni čudno, če prihajajo mnogi Slovenci iz raznih koncev sveta v poletnih mesecih na obisk v svojo domovino. Te dni je prišel po dolgem času v svoje kraje tudi duhovnik Janez Mohar, ki deluje že mnogo let na jugu Čila. Ko sva se srečala, sem ga zaprosil za razgovor, ki je potekal približno takole:

Kdaj in zakaj si se odločil prav za Čile?

V jeseni leta 1948 nas je osem slovenskih duhovnikov odšlo iz Koroške v Čile. Deset let po novi maši se nam je zahotelo, da bi šli v Južno Ameriko. Po konkretnih dogodkih nam je Bog pokazal, v kateri državi nas je hotel imeti. V Čilu je bila že tedaj slovenska redovnica usmiljenka Vincencija Kaplja. Nanjo sem se obrnil, ker sem jo poznal že iz domovine, in ji razložil naše namene. Hitro je našla dva čilska škofa, ki sta bila pripravljena sprejeti nas v svojo škofijo in nam plačati vožnjo. Štiri je sprejel škof iz mesta Rancagua, ki leži 80 km južno od Santiaga, štirje pa smo šli kar 700 km bolj proti jugu, v škofijo Temuco. Z velikim veseljem nas je sprejel zdaj že pokojni škof Alejandro Menchaca Lira in nas v stolnici predstavil vernikom s približno temile besedami: »Glejte, dragi verniki, kanas ima Bog rad. Celo leto smo molili za duhovniške poklice in sedaj ob koncu leta nam je poslal kar štiri mlade duhovnike. Bog nam vedno da kaj boljšega, kakor ga prosimo.« Pomanjkanje duhovnikov je bilo in je še v Čilu, kakor v vseh drugih južnoameriških državah zelo veliko. V škofiji Temuco je bilo tedaj le 18 svetnih duhovnikov za 300.000 vernikov. Redovniki niso takrat še delovali po župnijah, ampak so se posvečali le šolstvu.

Kakšni so bili tvoji prvi vtisi, ko si prišel v Čile?

Ko smo zagledali čilsko obalo, so bili naši prvi vtisi precej porazni. Skoraj 2.000 km, od peruanske meje pa do mesta Coquimbo smo gledali skoraj samo golo puščavo. Pozneje smo zvedeli, da je prava ta del Čila najbolj pomemben. Tu ležijo bogati rudniki bakra in solitra. Ko smo se izkrcali v valparaški pristanišču in se z vlakom vozili proti Santiagu, pa se je dežela precej spremenila. Videli smo sadovnjake, bogata žitna polja in vinograde, kar nas je še posebej razveselilo. Se bolj nam je ugajala temuška pokrajina, ki je bogata na živinorej, žitnih poljih in gozdovih. Tu smo se takoj počutili kot doma. Samo španski jezik nam je delal v začetku precejšnje težave. V Temuco smo dospeli 8. novembra, ko se začelja tam Marijin mesec. Cerkve so bile zjutraj in zvečer nabito polne Marijinih častilcev, kar je zelo spodbudno vplivalo na nas.

Kakšen je na splošno verski položaj v Čilu?

Čile je po svojem obsegu trikrat večji od Jugoslavije in ima samo polovico nje-

nega prebivalstva. Povečini so Čilenci katoličani, le kakih deset odstotkov pripada različnim protestantskim sektam. Čilska Cerkev je razdeljena na 25 škofij in 750 župnij. Ima kakih 800 svetnih duhovnikov in približno toliko redovnikov. Povprečno pride 6.000 vernikov na enega duhovnika. Večina duhovnikov je iz drugih dežel. Slovenskih duhovnikov nas je deset. Prav toliko je tudi slovenskih sester usmiljenk in ena izmed njih je celo vizitatorka za ves Čile.

Kakšen vpliv ima Cerkev v državi?

Po zakonu je Cerkev ločena od države in popolnoma samostojna: samostojna pri izbiri škofov, pri imenovanju župnikov, duhovniških kandidatov in pri imenovanju veroučiteljev na državnih šolah. Ker ni zadosti državnih osnovnih in srednjih šol, ima Cerkev v mnogih krajih in župnijah svoje šole. Tretjina vseh čilskih otrok obiskuje te šole. Poleg tega razpolaga Cerkev v Čilu s tremi katoliškimi univerzami, v Santiagu, v Valparaisu in v Temuco, ki uživajo še sedaj popolno prostost. Naj omenim še posebej versko, kulturno in socialno delo nemških kapucinov, ki delujejo v škofiji Araucaniji s sedežem v Villariiki. V tej škofiji živi še kakih 150.000 Indijancev, »Araucanos«. Kapucinski škof Guido Ramberg je v zadnjih 40 letih zgradil v tej škofiji 225 misijonskih šol. Med njimi je tudi nekaj gimnazijskih in obtnih šol. Tako je dal Indijancem možnost za kulturno in versko izobrazbo. Tudi semenišče, v katerem se vzgajajo bodoči duhovniki za več škofij, je njegovo delo. Sedanji škof, tudi nemški kapucin, nadaljuje delo svojega prednika.

Ali je mladina, vzgojena v teh katoliških šolah, versko kaj boljša od ostale mladine?

Sveda je, ker je dobivala in dobiva v teh šolah, poleg navadnega svetnega znanja tudi versko izobrazbo in, kar je še bolj važno, dobro versko vzgojo, saj so učitelji in profesorji teh šol povečini zgledni katoličani.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Ali zavzemajo učenci župnijskih šol in katoliških univerz v javnem življenju važna mesta?

Tudi na to vprašanje moram odgovoriti pozitivno. Mnogi profesorji državnih šol, mnogi deželni poslanci, senatorji, ministri in celo nekateri državni predsedniki so izšli iz katoliških šol in univerz.

S kom drži čilska Cerkev, z bogataši ali z reveži?

Čilska Cerkev je na strani revežev. Pred desetimi leti, ko je vladala v Čilu krščanska demokratska stranka pod vodstvom predsednika Edvarda Freia in je ta začela z agrarno reformo, je Cerkev prstovoljno in brezplačno izročila svojo zemljo tistim, ki so jo do tedaj obdelovali.

Kje si deloval od vsega začetka, kje deluješ sedaj in kako deluješ?

Dve leti sem bil za kaplana v temuški stolnici, da sem se privadil španskemu jeziku. Potem sem bil imenovan za župnika obsežne curacauntinske župnije. Ta župnija je 90 km dolga in 30 km široka. Steje 18.000 duš. Eno leto sem bil sam, potem pa sem dobil slovenske pomočnike, kaplane. Obnovili smo župnijsko šolo, ki je malo prej pogorela. Prvo leto smo imeli 72 učencev, pozneje pa kar 450. Potem smo zgradili župnijsko šolo še v Manzanarju in Cautinu. V teku 20 let smo postavili 25 podružnih lesenih cerkva. Na jugu Čila so namreč vse zgradbe lesene, to pa zato, ker je bogat z gozdovi in ker so tam pogosti potresi. Leta 1956 je prišlo v župnijo 12 španskih redovnic, ki so odprle svojo šolo za deklice. Trenutno imajo 450 učenek v osemletki. V veliko pomoč pri vsem dušnopastirskem delu so mnogi laiki, ki z veliko požrtvovalnostjo pomagajo.

Kako gledaš na bodočnost Cerkve v Čilu?

Z velikim optimizmom in to ne brez podlage. Čilska Cerkev je namreč mladostna in mlada. Zelo se je pomladila po zadnjem koncilu. Brez težav je sprejela reforme in jih dosledno izvaja. Precej je že diakonov in še več se jih pripravlja na to službo. Ti vodijo župnije, ki so brez duhovnikov ali pa so v pomoč dušnim pastirjem. Redovniki in redovnice, ki so prej poučevali po šolah, se udeležujejo sedaj tudi po župnijah. Tudi laiki prevzemajo odgovorna mesta v Cerkvi. Duhovniški poklici naraščajo in že desetletja ni bilo toliko semeniščnikov kot letos. Čilska Cerkev je pa tudi mlada, ker je v njej toliko mladine. Tam skoraj ni druž-

ne, ki bi ne imela vsaj pet ali še več otrok. Zato je npr. v samem Curacauntinu, ki šteje okrog 10.000 duš, sedem šol s 3.000 otroki in prav toliko je mlajših, ki ne hodijo še v šolo. Ker pripadajo vsi ti otroci po krstu Cerkvi, je čilska Cerkev zares mlada. Tukaj v Evropi mnogi gledajo z zaskrbljenostjo na južnoameriško Cerkev. Mi pa, ki živimo tam, se s še večjo zaskrbljenostjo sprašujemo, kaj bo s Cerkvijo v Evropi. Kajti nam se zdi, da je Cerkev v Južni Ameriki bolj obetajoča.

Kako pa misliš sedaj, boš ostal tukaj ali se boš vrnil nazaj v Čile?

Čile je postal moja druga domovina, zato ga ne mislim več zapustiti. Vrnil se bom na svojo župnijo, kjer me čaka veliko zaostalega dela.

Bralci pišejo

Kdo spodbuja k sovraštvu?

Prav jezen sem bil in ogorčen, ko sem v soboto 4. oktobra bral v »Primorskem dnevniku« članek »Katoliški glas spodbuja k sovraštvu«. Gre za odgovor, in sicer prav za lase privlečen in prazen odgovor, na članek »Dvignjena pest v Karlovcu«, ki ga je »Katoliški glas« objavil v prejšnjem tednu. Pravim, da je odgovor reven, ker sploh ne oporeka trditvam pisca članka v »Katoliškem glasu«, ampak enostavno napada. V »Katoliškem glasu« je namreč (r+r) opozoril na nekatere negativne značilnosti tabornišstva v zamejstvu in svaril pred njimi.

»Primorski dnevnik« pa že govori o sovraštvu. Sicer smo se že navadili na komunistično metodo: ker izhajajo iz načela, da imajo samo oni prav, je vse, kar jim ne prija, zanje sovražno in reakcionarno. Še čudno, da ne nosi članek v »Primorskem dnevniku« naslova: »Napadi klerofašistov« ali kaj podobnega.

Ce je (r+r) opozoril na nekatere negativne pojave v taborniški organizaciji, je to zanj že sovraštvo, ne pa recimo mnenje, ki je končno lahko tudi tvorno. In (r+r) sploh ni omenil napadov tabornikov na skavtsko organizacijo in ni govoril o vajah in streljanju, ki jih imajo menda taborniki na svojih taborih. Kdor se pa uči streljati, nima po navadi nobenih namenov s svojim bližnjim.

K pisanju me je nagnilo predvsem dejstvo, da sem član skavske organizacije, ki v zamejstvu predstavlja alternativo taborništvu, pa čeprav ga daleč prekaša po številu članov in po dejavnosti. Zato mi je znano, kaj se dogaja med mladino na Goriškem.

Naši fantje vedo povedati, kako jih taborniki zmerjajo s fašisti in klerikalci, kako jih zaničujejo, ker hodijo k maši in kako pride večkrat zaradi tega do sporov v šolskih učilnicah in v avtobusih.

Slovenski skavti smo v Gorici že več kot deset let in nismo do lanskega leta dajali posebnega poudarka politični vsebini našega udeleževanja; ker pa so nas začeli taborniki napadati prav na tej ravni, smo bili prisiljeni uvesti pri naših sestankih tudi nekaj politične vzgoje. Tej pravijo taborniki »Vzpodbujanje k sovraštvu«, pri njih pa se isti stvari reče »osveščanje« ipd. Če je bilo med mladino zasejano sovraštvo, to prav gotovo ni krivda naše skavske organizacije.

Opozoril bi rad še na nekaj velikih neresničnosti, ki jih je prof. Aldo Rupel izrekel v intervjuju za revijo »ma«:

»Pri desno usmerjenih dijakih in lahko bi rekel, da pri vseh desno usmerjenih Slovencih...«; ker živi prof. Rupel v Gorici in torej ve, kaj pomeni desnica v Italiji, odločno zavračam trditve, da bi bili mi na desni. Morda si ni upal reči fašisti, pa je isto hotel povedati po ovinu. Če noče sejati sovraštva, naj si za nas izmisli kak drug naziv.

»Tridesetletnico osvoboditve so proslavljali samo levi; desni so govorili le o koncu vojne, nič več«; ne vem, ali je prof. Rupel letos spomlad bil kje drugod in ne na Primorskem ali pa ne bere ničesar drugega kot »Primorski dnevnik«; ali pa, kar je bolj verjetno, je zavestno hotel javnost v Sloveniji napačno informirati.

Kot skavt ponavljam besedilo enega naših zakonov: »Skavt je prijatelj vsakomur in vsakemu drugemu skavtu je brat.« Tudi taborniki so nam bratje in zato spoštujemo njihovo delovanje, tudi če z njim ne soglašamo. Toda če bodo med nami sejali sovraštvo, o nas krivo govorili in nas obrekovali, bo tega bratstva kmalu konec.

B. S., goriški skavt

OKNO V DANAŠNJI SVET

Španci imajo novega svetnika

V nedeljo 26. septembra je sv. oče Pavel VI. proglasil za svetnika dominikanskega brata Juana Maciasa, ki je bil Spanec po rodu, večino svojega življenja pa je preživel v mestu Limi, prestolnici južnoameriške države Perú.

V samostan je stopil pri svojih dvajsetih letih. Opravljal je službo vratarja in razvil bogato dobrodelfno delovanje. V siromakih je gledal Kristusa. Zanje je organiziral zbiralne akcije. Zaradi njegove ljubeznivosti in dobrote ga je poznalo vse mesto. V samostanu je včasih prehranil tudi po 200 oseb.

Umrl je leta 1645, star 60 let. Na pogrebu so njegovo krsto nosili španski podkralj, nadškof v Limi in razni mestni odličniki. Za blaženega ga je proglasil že papež Gregor XVI.

Madžarsko svetoletno romanje

Pod vodstvom nadškofa iz Kalocze, Jozsefa Iljasa je prišlo v Rim 340 madžarskih romarjev. Med njimi je bilo 160 duhovnikov in 40 semeniščnikov. To je bilo prvo večje romanje iz Madžarske v svetem letu.

Cerkev v Indiji v številkah

V Indiji je sedaj 7.500.000 katoličanov, kar je komaj 1,4% celotnega prebivalstva. Med katoličani jih pripada skoraj dva milijona siromalabarskemu obredu.

Indija je razdeljena na 18 cerkvenih pokrajin. Ima dva kardinala in 92 škofov, med njimi je 85 indijskih. Domačih ško-

fijskih duhovnikov je 5.789. Redovnih duhovnikov je 3.422, od teh le 787 tujih. Vseh redovnic je 33.595 in od teh le 1.934 tujih.

Romanje varšavskih študentov

Tudi letos so varšavski študentje romali peš iz Varšave v skoraj 300 km oddaljeno Marijino božjo pot Čenstohovo. Pri devetdnevem romanju so se Poljakom pridružile tudi skupine študentov iz vse Evrope in iz ZDA, da bi skupaj molili, premišljevali besede sv. pisma in govorili o verskih vprašanjih.

Srečanje na gori

Leta 1950 so vojni ujetniki iz Avstrije, ki so se srečno vrnil v domače kraje, postavili na vrhu gore Traunstein (1691 m) v linskli Alpah 12 m visok križ. Ob 25-letnici križa se je letos zbralo ob njem nad tisoč romarjev. Navzoči so bili pri maši na prostem, ki jo je opravil pomožni škof Wagner iz Linza.

Obstaja upanje za zedinjenje

Bivši anglikanski primas Ramsey potuje sedaj po Severni Ameriki. Tam je izjavil, da bo prišlo do zedinjenja med katoličani in anglikanci še v tem stoletju. Dosedanji pogovori med zastopniki obeh krščanskih skupnosti so pokazali, da že obstaja edinstvo v nauku o zakramentih. Ostaja le še vprašanje tolmačenja dogme o papeški nezmotljivosti. Z nekaj dobre volje pa bo mogoče rešiti tudi to vprašanje.

Opazke k »dvignjeni pesti« v Karlovcu

Prof. Aldo Rupel nam je poslal pismo s prošnjo, da ga objavimo. Glasi se:

Spošt. g. urednik!

Po napadu Vašega lista menim, da boste iz korektnosti objavili te opazke, ne da bi mi bilo treba sklicevati se na zakon o tisku. Gre namreč za članek »Dvignjena pest v Karlovcu« s podpisom r+r z dne 25. septembra t.l. V pismu oporekam nekaterim obtožbam in mnenjem, ki se nanašajo neposredno name ne pa na taborniško organizacijo, kateri pripadam.

Najprej informacijo, da sem le član vodstva ne pa starešina RMV. Oporekam Vašemu člankarju, da me v zvezi z intervjujem, ki sem ga dal reviji »Mladina« kot mladinski mentor in družbenopolitični delavec, označuje le kot profesorja na slovenskih srednjih šolah. Mogel bi me recimo označiti kot člana vodstva osrednje-zamejske športne organizacije, kot člana glavnega odbora SKGZ, kot študenta na univerzi i.p. Dva tisoč let stara »storija« iz grške zgodovine pa uči, da političnega nasprotnika najlaže onemogočiš, če v javnosti zatrdiš, da kvari mladino (kje lepše kot na šolah?).

Ker spadam med »naše levičarje« oporekam člankarju tudi zaključek, naj bi mladino vzgajali za »komunistično revolucijo v Italiji«. Ali mi verjamete, da so naši cilji dosti skromnejši? Istočasno pa oporekam zgražanju nad poskusom, da bi prišlo do nekaterih sprememb na slovenskih šolah, sprememb, ki jih člankar imenuje politične. Ali naj to zgražanje pomeni, da so slovenske šole fevd za določeno politično linijo, v katero se ne sme nihče obregniti?

Oporekam dejstvu, da je iz dela intervjuja citiran nepopolen odstavek in iz njega izveden velik del zaključkov. Mislim na obžalovanje, da imamo v taborniških vrstah premalo delavstva in vajištva. Če bi citat bil popoln, bi bilo jasno moje obžalovanje, da je malo delavstva v naših prosvetnih, športnih in drugih organizacijah ter ustanov na sploh, tako na levi kot na desni. Člankar problematiko tega področja dobro pozna, jasno pa je, da mu v popolni obliki citat ni služil.

Oporekam zaključku, češ da je sedaj jasno odkod je prišla pobuda za razne politične akcije na slovenskih šolah v zadnjih letih. Vaš člankar je gotovo toliko razgledan, da zna ocenjevati družbeno dogajanje in njih posledice na šolah (ne samo slovenskih) ter najti številne vzroke, ki so spremembe povzročili. Očitno pa je rabil, iskal in našel grešnega kozla v meni. Po njegovem je logično, da bi brez mojega in »sovraštva« taborniške organizacije slovenska šola že rešila vse svoje probleme!!!

Najbolj pa seveda oporekam dejstvu, da je sedaj jasno odkod napadi na razne profesorje. To je eden najkrajših stavkov v članku, a istočasno med najbolj nevarnimi prav za tisto »zelo občutljivo telo«, za katero se r+r zavzema, ker vnaša sumničenja med učno osebje. Kakšno bo sodelovanje s kolegi v novem šolskem letu, ko pa jim je sedaj »jasno« kdo in od kod jih je napadal. Celó več! »Jasno je tudi, kaj nam je pričakovati v prihodnosti,« pravi Vaš člankar. Ker ne bom mogel dvigati pesti pred Bijedičem, jo bom morda stiskal v žepu.

O kolegi na šolah, kjer poučujem imam nekoliko boljše mnenje od tistega, ki ga ima Vaš člankar, ko upa, da jih je s svojimi obtožbami prepričal in mene dokončno očrnil in onemogočil.

Gorica, 29. IX. 1975

Rupel Aldo

Uredniške opazke k opazkam:

1. Prof. Aldo Rupel govori o korektnosti. Korektno bi bilo, da bi počakal z objavo svojega članka tako, da bi ga prvi objavil naš list, če je bil nam namenjen. G. profesorju se je pa očitno zelo mudilo in je članek že 4. oktobra objavil v »Primorskem dnevniku«. Menimo, da to ni časnikarsko korektno.

2. »Oporekam Vašemu člankarju, da me v zvezi z intervjujem... označuje le kot profesorja.« V intervjuju v »Mladini« je »osebna izkaznica«. Začenja se: »Osebnosti podatki so zelo skopli. Profesor telesne vzgoje na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Po rodu Tržičan. Stirideset procentov svojega časa posvetil in še posveča boju za narodnostne pravice Slovencev v Italiji...« Med »osebnimi« podatki je torej na prvem mestu »profesor na slovenskih srednjih šolah«. Če je prav, da to vedo v Sloveniji, zakaj bi bilo napak za zamejstvo?

3. Najbolj se čudimo opazki, da »političnega nasprotnika najlaže onemogočiš, če v javnosti zatrdiš, da kvari mladino«. Kdo je kaj podobnega mislil in še manj zapisal na račun prof. Rupla? V »Kamenčkih« je samo rečeno na račun naših levičarjev, da vzgajajo svojo mladino kot kadre za komunistično revolucijo v Italiji in še prej za politično preusmeritev slovenskih šol. Nikjer ni besedice o kakem »kvarjenju« mladine, temveč o vzgoji. Mislimo, da je bistvena razlika med kvarjenjem in vzgojo.

Slovenski levičarji gotovo ne bodo izpeljali komunistične revolucije v Italiji, ji pa pripravljajo dobre kadre, saj imajo več izkušenj kot italijanski partizani. Svojo taktiko preizkušajo zadnji dve leti na slovenskih srednjih šolah, ki bi ne smele biti fevd nikogar. Tudi mi se strinjamo s tem. Prav zato se borimo zoper tiste, ki bi jih radi »politizirali« in iz njih ustvarili svoj fevd. Slovenske šole naj služijo slovenski narodni skupnosti in ne neki stranki ali politični ideologiji. Naši sodržavljani si na svojih šolah lahko privoščijo marsikaj, ker njih šole ne bodo nikoli propadle. Ni pa tako z našim manjšinskim šolstvom. Pokazalo se je leta 1948 in 1949, ko je posegla strankarska politika PCI v slovenske šole. Deset let si niso več opomogle. Ker se je stanje v zadnjih desetih letih začelo boljšati in se iz leta v leto boljša, bi res bilo neke vrste samomorilsko postopanje, če bi na naše šole znova začela udirati ideološka in strankarska nestrpnost. To se je dogajalo v drugi polovici preteklega šolskega leta na večjem številu slovenskih srednjih šol. Besedo »sovraštvo«, ki je ušla v »Kamenčkih«, je torej treba razumeti kot nestrpnost, saj mladina ne more zares sovražiti.

4. Prof. Rupel je vplivna oseba v svojih krogih, vendar ne tako, da bi vse iz njega izhajalo. Zato precenjuje samega sebe, če meni, da je on »grešen kozel« za vsa dogajanja na naših šolah. V »Kamenčkih« je govora o naših »levičarjih« nasploh in ne o kaki posamezni osebi. Prof. Aldo Rupel je le kolešček v tem aparatu, čeprav verjetno med vsemi največji idealist.

Zaradi tega je še težje razumeti, zakaj je vzel »Kamenčke« kot napad na svojo osebo. Če bi avtor »Kamenčkov« imel ta namen, bi g. profesorja imenoval z imenom in priimkom, kot ga je v »Mladini«. Tega pa ni storil, ker mu je šlo za dejstvo in ideje in ne za osebe. Zato smo

prepričani, da so tako razumeli tudi njegovi kolegi na šoli, če so »Kamenčke« sploh prebrali.

Zahvala

Vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspehi šagri sv. Mihaela in k »Prazniku grozdi« v Zgoniku, se toplo zahvaljujemo. Posebna zahvala pa tudi čestitke operni pevki in zboru iz Mirna za prelepo kulturno doživetje pri nedeljskem koncertu Marijinih pesmi, pa tudi umetniku A. Miheliču za slikarsko razstavo.

Mladinski krožek - Zgonik

Južnotiroolski škof o splavu

Škof iz škofije Brixen-Bocen na Južnem Tirolskem dr. Gargitter je napisal pastirsko pismo o nasilnem prekinjenju nosečnosti (splavu). V pismu je rečeno: »Kjer gre za osnovne pravice človeka, je dolžna tudi svetovnonazorno nevtralna država z zakonitim sredstvi čuvati življenje in skupno dobro. Ne smemo pa ostati le pri zahtevi, da ima otrok v materinem telesu pravico živeti naprej, temveč moramo nuditi dejansko pomoč, da bo to začeto življenje sprejeto in gojeno. Posebno mi kristjani smo dolžni, da ljudi ne pustimo v nesreči in jim učinkovito pomagamo. Nikakor pa nimamo pravice, da obtožujemo tiste, ki so zabredli.«

Čilski škofje za državni praznik

Čile praznuje svoj državni praznik v spomin na razglasitev neodvisnosti 19. septembra. V zvezi z državnim praznikom so izdali čilski škofje poseben pastirski list z naslovom »Evangelij in mir«. V pismu je govora o zmotah kapitalizma in pretiranega nacionalizma. V času Allen-deja je težnja po uveljavitvi marksizma državo privedla na nekatera strupota. Naj novi voditelji države ne delajo novih napak, ki jih kasneje ne bi bilo več mogoče popraviti.

Vrnitev slovenskih karantanskih kneževičev Gorazda in Hotimira iz tujine, kjer sta prejela sv. krst. (Relief iz leta 1948, delo akademskega kiparja Franca Goršeta)

kopni.

Če smo hoteli priti na Moški otok, smo se morali v mestecu Prienu, 30 km vzhodno od Rosenheima, vkrcati na ladjico, ki nas je v slabi četrt ure prepeljala na otok. Blizu pomola na otoku stoji mogočno poslopje, nekdanj samostan, sedaj pa služi svetnim namenom.

Pa ni bil bivši samostan cilj našega ogleda, ampak slikoviti grad bavarskega kralja Ludvika II. v notranjščini otoka. Do njega je dobre četrt ure hoje.

Naj omenim, da je bila Bavarska vse do izgubljene prve svetovne vojne leta 1918 kraljevina. Nemško cesarstvo pod vodstvom cesarjev iz rodbine Hohenllenzorn je bilo namreč zvezna država nemških kraljevin in dednih kneževin, pruski kralj Viljem I. in II. pa istočasno nemška cesarja.

V letih 1870 je bil bavarski kralj Ludvik II., precej čudaški, pa zelo zavzet za umetnost in gradnjo gradov. Tako je na Moškem otoku po vzoru kraljevskega gradu v Versaillesu v Parizu zgradil tudi grad, ki neprestano privlači množice turistov in je res vreden ogleda.

tržaške novice

Cerkveno imenovanje

Ker je dosednji župnik v Mavhinjah in Sestlanu Stefan Tonkli stopil v pokoj, je bilo treba imenovati novega župnika. Izbira je padla na dr. Jožka Markužo, do sedaj kaplana slovenske duhovnije v Gorici. Dr. Markuža, doma iz Nabrežine, se je svojim vernikom predstavil v nedeljo 5. oktobra. Po želji g. nadškofa naj bi reorganiziral farno življenje zlasti v Sestlanu, ki je del mavhinske župnije, pa ima kot letoviški kraj in zaradi dveh narodnostnih skupnosti, ki v njem živita, posebne probleme. Novemu župniku v njegovem delikatnem poslanstvu želimo obilo božjega blagoslova.

V novo sezono

20. oktobra bo začelo Društvo slovenskih izobražencev v Trstu svojo novo letošnjo kulturno sezono. Kakor v preteklem letu, tako se bomo srečevali Slovenci različnih pogledov in nazorov tudi letos vsak ponedeljek v društvenih prostorih. Družila nas bo ideja slovenstva in demokracije ter krščanska etika. Poživljali bomo našo narodno zavest s tem, da bomo prihajali skupaj, razpravljali bomo o naših narodnih problemih, ki morajo zanimati vsakega Slovenca, pa naj živi kjerkoli, posebno pa še o problematiki primorskih Slovencev.

Želeli bi, da bi bili ti naši večeri tudi letos bogati in dobro obiskani. Vabimo predvsem mladino, kajti tu ni razlike med njo in starejšimi, ni razlike med SKK in DSI, mladi se morajo pač zavdati, da so v dobi, ko se morajo tudi oni soočiti s problemi svojega naroda in misliti, kako bi jih na najboljši način rešili.

V ponedeljek 20. oktobra bomo prvo naše srečanje posvetili »30-letnici obnove slovenskega šolstva na Primorskem«. O začetkih bo govoril predsednik, o prvih zaveznih zakonih ravnatelj dr. Anton Kacin in o prvih korakih naše povojne

šole prof. Maks Šah.

Začetek večera bo ob 20. uri v Donizettijevi ulici 3. Vabimo slovenske učitelje, profesorje, študente in starše, da se udeležijo prvega večera!

Posvet o slovenskem šolstvu

Od 25. do 27. septembra se je v Mali dvorani Kulturnega doma v Trstu odvijal posvet o slovenskem šolstvu v Italiji. Seminar je organiziral SLORI (Slovenski raziskovalni inštitut) v Trstu. Sodelovalo je večje število izvedencev in drugih z zanimivimi referati. Naj omenimo le nekatere: dr. Danko Bratina »Kakšna naj bosta kultura in vzgoja v slovenski šoli v Italiji«, dr. Karel Šiškovič »Pravna ureditev slovenske šole«, prof. Nada Pertot »Problematika nižje srednje šole«, Sergej Lipovec »Socialni status dijakov na slovenskih višjih srednjih šolah in socialni status naših šolnikov«, Pavel Strajn »Razvoj in število stanje slovenskih šol. Analiza maturantov višjih srednjih šol in univerzitetnih študentov«, Viljem Černo »Stanje šolstva v Beneški Sloveniji«, Pavel Petričič »Smernice za poučevanje slovensčine v Beneški Sloveniji«, dr. Avguštin Malle »Pregled o razvoju in problematiki slovenskega osnovnega šolstva oziroma dvojezičnega obveznega šolstva na Koroskem«. Prof. Boris Lipužič pa je govoril o šolski reformi v SFRJ s posebnim ozirom na narodnostno šolstvo.

Gorico sta zastopali učiteljica Zora Saksida z referatom »Temeljni problemi slovenske osnovne šole v Italiji« in Venera Koršič v okviru Slovenskega akademskega društva SKAD z referatom »Statistični pregled goriških maturantov liceja in učiteljskega v letih 1945-1975«. V soboto popoldne pa, ko je bila na sporedni diskusiji, je predstavil svoj prispevek še France Mermolja in sicer o poučevanju modernega slovenskega šolstva na srednjih šolah.

Pobuda SLORI je hvalevredna, saj je bil namen tega seminarja osvetliti stanje in probleme slovenskega šolstva v zamejstvu.

Trebeče

V sredo 1. oktobra je v glavni bolnišnici v Trstu preminul priljubljeni Dalo Kralj. Dva dni kasneje so ga pokopali v družinskem grobu na trebenskem pokopališču. Pogrebni svečanosti v župni cerkvi v Trebach se je udeležilo zelo veliko ljudi, znancev in prijateljev, ki so prihiteli od vsepovsod.

Pokojsnik je bil res zlata duša, skrben mož in družinski oče, zaveden Slovenec in se tega ni bal jasno izpovedati. Vse življenje mu je bila neprestana skrb, da je bil predan delu (bil je vesten zidar) in svoji družini.

Brez dvoma je družina z njegovim odhodom v večnost veliko izgubila, kot je tudi precej izgubila vaška skupnost, v katero zadnje čase tako kruto posega Gospodova služabnica Smrt.

Naj mu večni Sodnik podeli zasluženi mir; njegova dobrohotna dejavnost in dobrota naj bo svojcem v uteho, nam pa v spodbudo za nadaljnje delo.

★

Tujega nočemo, svojega ne damo, je vzkliknil nekdo, ki je svoje PRODAL.

Pravi antifašist se bori proti fašizmu, lažni pa išče »fašiste« med Slovenci.

JOŽE JURAK

Ekumensko potovanje po južni Nemčiji

(4)

V času, ko je vladal bavarski knez Tassilo II., ki je imel svoj sedež na Moškem otoku, so Slovenci v Karantaniji prišli v veliko stisko. Napadi Obrov iz panonske nižine so postajali vse močnejši. Da bi jih dokazno zavrnili, se je karantanski knez Borut obrnil za pomoč na kneza Tassila.

Ta je res pomoč poslal, Obri so bili leta 722 premagani, a cena za to pomoč je bila huda: Borut je moral priznati nadoblast Bavarcev in v dokaz, da bo besedo držal, je moral poslati na Moški otok kot talca sina Gorazda in nečaka Hotimira (v pesnitvi »Krst pri Savici« ga Prešeren imenuje Kajtimar).

Slovenska kneževiča sta na otoku prišla v stik s krščanskimi misijonarji in prejela sv. krst, čez nekaj časa pa sevrnila

domov. V deželo sta poklicala misijonarje iz Salzburga, ki so bili v glavnem še Irci. Gorazd je kmalu umrl in tako ga je nadomestil bratranec Hotimir.

Vendar se Slovenci niso tako hitro oklenili krščanstva. Poganska stranka je bila močna in prišlo je do ponovnih uporov, ki sta jih pa tako Hotimir kot sin Valj-hun strla.

Danes se človek sprašuje, če je bilo za karantanske Slovence sreča ali nesreča, da so se dali pokristjaniti. Da so postali kristjani, je bilo najbrž prav, ker bi jih drugače okoliški narodi pod izgovorom, da je treba pogane iztrebiti, uničili kot se je to zgodilo polabskim Slovanom.

Da pa so koroški Slovenci prejeli krščanstvo iz Salzburga, se je na dolgo roko pokazalo kot nesreča. Misijonarji iz Salzburga so bili prežeti nemške miselnosti in daleč manj odprti za jezik domačinov kot npr. misijonarji iz Ogleja. Tako se je izkazalo, da se naša narodna meja na zapadu (proti Furlaniji) ni vsa stoletja skoraj za meter premaknila, na severu, ki mu je usodo krojil Salzburg, pa je naše slovensko ozemlje neprestano kopnelo in še

Cas nam ni dopuščal, da bi si ga ogledali na znotraj. Zadovoljili smo se z zunanjim ogledom in bili prisotni pri četrturtni »vodni« predstavi, tj. doživeli odprtje vodnjaka sredi grajskega vrta, ko je voda v mogočnih curkih brizgala iz ust žab, krokodilov in kipov, ki sestavljajo vodnjak.

Zvedeli smo tudi za žalostni konec Ludvika II. Leta 1876 so ga našli utopljenega v ribniku v bližini enega svojih gradov. Ne ve se, ali je šlo za nesrečo ali za samomor iz zmedenosti. Vsekakor bogastvo ni vse.

Ob tem spoznanju smo se vrnili na celino in po avtocesti zdrčali proti Münchnu, kjer nas je čakalo kosilo v eni Münchenskih pivovarn, v Löwenbräu (tj. varilnici piva pri Lewu). Čakal nas je tudi dr. Felc, ki je prišel k nam iz Ravensburga.

NA KRAJU HUĐOBIJE IN ZADOSČEVANJA

Po kosilu v Löwenbräu smo imeli dve možnosti: na kratko si ogledati München, ki pa je bil mnogim že znan iz prejšnjih

potovanj ali pa se ustaviti v nekdanjem zloglasnem taborišču Dachau. Odločitev ni bila težka. Vsi smo čutili, da moramo s svojim obiskom Dachau dati zadoščenje vsem, ki so tam trpeli in umirali, preganjani od nečloveškega nacizma.

Mesto Dachau leži 17 km zahodno od Münchna. Dne 22. marca 1933 je bilo v njegovi bližini v prostorih nekdanje tovarne za strelivo ustanovljeno prvo koncentracijsko taborišče v Nemčiji. V njem naj bi bivali politični nasprotniki nacizma, duhovniki, Židje, vsi označeni kot sovražniki nacistične Nemčije.

Ze leta 1937 se je pokazalo, da je ta prostor, načrtovan prvotno za 5.000 ljudi, postal premajhen. Jetniki so zato morali zgraditi večje taborišče, ki je bilo dovršeno leta 1938. Po razpoložljivih podatkih je šlo skozi taborišče od leta 1933 do 1945 206.000 oseb.

Taborišče je šlo 15 stanovanjskih barak, dve bolniški baraki, delovno barako in kantino. Od vseh barak so sedanje oblasti ohranile dve, od drugih se pa vidijo le temelji.

(Drugič naprej)

Za slovensko trgovsko šolo

Odbor Zveze slovenske katoliške prosvete je imel redno sejo v ponedeljek 6. oktobra. Na tej seji je obravnaval tudi položaj na slovenski trgovski šoli. Sklenil je, da na pristojne oblasti pošlje naslednji protest:

Odbor ZSKP je na seji dne 6. oktobra obravnaval tudi vprašanje državnega poklicnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici.

Ugotovil je, da so ostale neustlišane prošnje in protesti zaradi ukinitve 4. in 5. razreda na omenjeni šoli;

obžaluje, da so pristojne oblasti tako gluhe za gospodarske in kulturne potrebe slovenske skupnosti na Goriškem in s tem tudi cele goriške pokrajine; protestira zaradi takega zadržanja;

zahteva, da se zadeva v najkrajšem času ugodno reši, tako da bodo mogli vpisani dijaki nadaljevati svoj študij, do katerega imajo pravico.

Ziveti krščanski zakon

Konferenca italijanskih škofov je predložila za letošnje pastoralno leto, naj bi se razpravljalo o krščanskem zakonu, ki je osnova evanđeljskega poslanstva Cerkve in vir duhovne rasti v krščanski skupnosti.

Zato je tudi goriška nadškofija pripravila srečanje o temi »Ziveti krščanski zakon«. Srečanje je bilo namenjeno tako duhovnikom kot redovnicam in laikom ter se je vršilo v Gorici v četrtek, petek in nedeljo 25., 26. in 28. septembra. Zlasti v nedeljo je bilo navzočih veliko število laikov.

O družini in skupnosti je predaval prof. Lino Vettori iz Trenta. Dejal je, da sta v pokoncilskem času družina in zakon nujna postavka v prenovitvi družbe. O dušnopastirskih pripomočkih za družino v družbi, ki doživlja preobrazbo, je razpravljala don Franco Peradotto, škofijski vikar iz Turina, predsednik Zveze italijanskih katoliških tednikov. On je posebej poudaril dejstvo, da je krščanski zakon istočasno zakrament. Prof. Rinaldo Fabris pa je govoril »o družini, privilegiranem kraju za evanđeljsko srečanje«, naslanjajoč se zlasti na razna mesta iz sv. pisma.

Po vsakem predavanju se je razvila obširna debata, v katero so posegli tako duhovniki kot laiki. Pomemben je bil tudi prispevek nadškofa msgr. Cocolina, ki

je omenil nekatere pobude, ki bi jih bilo treba izvesti v korist družin v okviru župnije; nadalje je govoril o raznih oblikah družinskega apostolata, poudaril je mladinski problem in razložil kriterije, ki so vodili italijanske škofove, ko so sestavljali svoj dokument o krščanskem zakonu.

Na srečanju se je govorilo tudi o usmrtnosti petih revolucionarjev in protivnikov sedanjege režima v Španiji. Neki mlad duhovnik je dejal, da so te usmrtnosti tudi atentat na družino in da ni dovolj, da se zadovoljimo le z obsodbo dejanj. Slišal se je tudi drug glas, kateri je omenil padle v službi države, ki so vršili le svojo dolžnost (misli je na policiste, ki so bili zahrbtno napadeni in ustreljeni). Prav je moliti za vse žrtve nasilja, čeprav je treba imeti pred očmi tudi vzroke, ki so do tega nasilja pripeljali. Razgovor o mrtvih naj bo vedno resen in naj se vrši z besedami, ki izražajo spoštovanje do vseh, ki so umrli. - jk

Knjiga o katoliški Cerkvi v Jugoslaviji

Po dolgoletnih pripravah je izšel jugoslovanski šematizem, posebna knjiga z najrazličnejšimi podatki o Cerkvi v Jugoslaviji.

Knjiga — Šematizem katoliške Cerkve v Jugoslaviji — ima 1.178 strani, 10 zemljevidov med besedili, 17 pa kot posebne priloge, številne ilustracije, nad 12.000 imen v imeniku ob koncu knjige, sicer pa podaja številne podatke o vseh župnijah in duhovnikih v Jugoslaviji.

To je podobna knjiga kot »Cerkve na Slovenskem«, le da njeni podatki zajemajo vso Jugoslavijo. Prvi tak šematizem je izšel pred drugo svetovno vojno leta 1939. Sedanji je v marsičem izpopolnjen tako v pogledu statističnih podatkov kot v pogledu zgodovinskih dejstev. Večinoma je pisan v hrvaškem, deloma tudi v slovenskem jeziku.

Knjiga za starše

V Ljubljani je izšla knjiga »Pisma staršem«, ki jo je izdal medškofijski katehetski svet. Knjiga bo služila staršem kot odličan pripomoček za vsestransko krščansko vzgojo otrok. Knjiga je zelo praktična. Vsi mladi starši naj bi si jo preiskrbeli pri svojih dušnih pastirjih.

Cerkev sv. Ignacija na Travniku obnavlja

Po skrbnih in dolгих načrtih in vrsti študijev župnika Persiga, ob sodelovanju škofijskih tehnikov in urada za spomeniško varstvo so se začela dela za obnovo cerkve sv. Ignacija v Gorici in preureditev župnijskih prostorov.

Načrtovanje in sama izpeljava del ni lahka zadeva, kajti ni možno in tudi ni dopustno okrniti zunanje strukture večstoletne umetniške stavbe. Župnijski prostori so namreč del zgradbe, ki je bila nekoč eno s cerkvijo in po slogu izhaja iz 17. stol. Takrat je stal zraven sedanje cerkve velik jezuitski šolski zavod.

Tudi sedanji obnovitveni načrt se skrbno drži bivše stavbene strukture. Posebno južni del poslopja nad zakristijo bo ohranil arhitektonske linije stare baročne stavbe.

Celotni načrt župnijskih prostorov predvideva župnijski urad, zakristijo, zgodovinsko dvorano nad zakristijo, stanovanje za župnika in druge duhovnike, prostore za sestanke ipd. Trenutno gredo k zaključku dela za pregled strehe, žlebov in ometa na cerkvi. Načrte je izdelal goriški arhitekt M. Macuzzi, dela pa izvaja podjetje G. Dieudonné iz Trziča.

Izgleda, da se bodo stroški, ki so bili v začetku predvideni na okrog 30 milijonov lir, podvojili. Deželna uprava bo prispevala sedem odstotkov na posojilo.

Cerkve sv. Ignacija spada skupaj s trgov Travnik med bisere goriškega mesta. Za slovenske vernike pa je bila travniška cerkev vedno neke vrste središče in slovenska služba božja v tej cerkvi je pomenila obenem tudi srečanje naših ljudi iz celega mesta.

Prav bi bilo, ako bi tudi zdaj naši verniki kaj prispevali k obnovi in ohranitvi te cerkve. - S. J.

Rupa-Peč

Kakor marsikje drugod na Goriškem se tudi v naši vasi pripravljamo, da se s svojim zborom udeležimo vsakoletne revije pevskih zborov v Katoliškem domu v Gorici, ki je poznana pod imenom »Cecilijskanka«.

S tem se je odprla nova pevska sezona, ki nam bo prinesla prenekatero lepo doživetje. Naš mešani cerkveni zbor obstaja že vsa povojna leta brez kakšne prekinitve in čeprav še ni prejel nobenih zlatih odličij kot nekateri drugi zbori, mu to ne vzame volje do udeleževanja. Naše pevce družijo nesebična požrtvovalnost ter predanost slovenski pesmi, zato jo ljubeče gojijo in ji hočejo še naprej ostati zvesti.

V zvezi s tem vabimo vse, ki ljubijo našo pesem in imajo pevske darove, da se pridružijo našim pevcem in pevkam ter povečajo njih vrste. - ik

Abonma SSG za Gorico za sezono 1975-76

Vse predstave v abonmaju Stalnega slovenskega gledališča v Trstu za jubilejno sezono 1975/76 bodo v gledališču Verdi v Gorici. Sezono organizira SSG skupaj z Zvezo slovenske katoliške prosvete in s Slovensko prosvetno zvezo ter z Ustanovo za kulturne in umetniške prireditve (EM-AC) v Gorici.

Cene abonmajev za sedem predstav: prvi sedeži (parter in balkon) 10.000; drugi sedeži (parter in balkon) 7.000 lir. Tudi letos bo veljal družinski abonma, kar pomeni, da vsak nadaljnji član družine doplača k osnovnemu abonmaju po 4.000 lir. Mladinski abonma velja enako za vse sedeže in znaša prav tako 4.000 lir.

Vpisovanje abonmentov je do 18. oktobra in sicer na sedežu SPZ, ul. Malta 2, tel. 2495 ter v Katoliškem domu, Drevored XX. septembra 85, tel. 81120. Abonenti se lahko vpišejo tudi na sedežih prosvetnih društev na Goriškem.

Širite »Katoliški glas«

OBVESTILA

Duhovska zveza v Trstu priredi svetovno romanje v Rim od petka 14. do torka 18. novembra. Potuje se z avtobusi. Vpisujejo vsi slovenski dušni pastirji na Tržaškem.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu prireja 4. novembra (državni praznik) enodnevno ekumensko romanje v Padovo na grob p. Leopolda Mandića, modernega apostola duhovnega ekumenizma. Razpoložljivih je še nekaj mest v avtobusih. Vpisovanje v župnem uradu v Ricmanjih, tel. 820570.

Otvoritvena predstava SSG v Kulturnem domu v Trstu bo v sredo 15. oktobra ob 20.30 za abonma red A premierski. Na sporedu je drama v dveh delih Antona Leskovca iz življenja beračev »Dva bregova«.

Dve razstavi v Zgoniku. V župnijskih prostorih bosta do nedelje 12. oktobra odprti dve razstavi: o trpljenju naših ljudi 1920-1945 in slikarska razstava A. Miheliča, ki vzbuja s svojimi kraškimi motivi hiš in pokrajin posebno zanimanje. Slikar Mihelič je samo letos prejel kar tri priznanja (zlate medalje) na razstavah v Milanu, Parmi in Spoletu. Obe razstavi sta odprti ob večernih urah. Vabljeni!

KD »Rečan« iz Ljese-Grmeke v Beneški Sloveniji priredi v nedeljo 12. oktobra ob 14.30 »Senjam beneške pesmi«. Prireditve bo v telovadnici v Ljesah.

DAROVİ

Za katoliški tisk: Magda in Jožef Kralj iz sv. Križa ob krstu nečaka 5.000; msgr. Luigi Salvadori, Trst, ob duhovniškem jubileju g. Ludvika Savlja CM 5.000 lir.

Ob peti obletnici bratove smrti daruje Cilka Kovač za slovenske misijonarje in za katoliški tisk po 5.000 lir.

B. C. v spomin prof. Radu Bednariku daruje za Alojzijevišče in za Zavod sv. Družine po 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Hema Sirk, Subida, ob 7. obletnici smrti moža Pepija in sestre Milene 10.000 lir.

Za Alojzijevišče: Milka Mužič 5.000; Dragica Klanjšček 5.000; Milka Velikonja v spomin Gigiju Begušu 3.000 lir.

Za ACM: družina Košuta namesto cvetja na grob prof. Radu Bednariku 5.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu: za srečno romanje v Lurd in srečen povratek N. N. 6.000; ob svetovnem romanju v Rim isti 5.000; Nada in Vida z Vrdele 2.000; M. P. 10.000; Gabrijela Višnjevec 2.000; A. Ziberna 10.000; Mirela Urdih in Peter Menk 3.000; namesto cvetja na grob Justa Bogatec družina S. Zerjal 5.000; namesto cvetja na grob pok. g. župnika so darovali naslednji: S. Zerjal 3.000, družina Urdih 3.000, Kocijančič Pini, Boži in Marta 7.000, Stefanija Sola 5.000, Ema Adami 3.000, V. M. 3.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Silvo Siviz ob krstu hčerke Tatjane; Pina Taučer v spomin Anice Zorko 5.000 lir.

Za obnovo cerkve na Opčinah: družina Zerjal v spomin pok. Dolfija 10.000; Sosič v spomin moža ing. ravnatelja Ivota 10.000; družina Lombardi ob krstu Angela 10.000; družina Ferraglia-Cebulc 10.000; cerkveni pevski zbor namesto cvetja na grob Justa Bogatec 17.000; Metka Škerlavaj 10.000; Mihaela Tavčar 5.000; nečaki Marija in Mario v spomin tete Lojzke Pahor 10.000; Jakovina Pahor v spomin svačkinje Lojzke 5.000; sin v spomin pok. mame Lojzke Pahor 10.000; razni 5.000 lir.

Za obnovo cerkve na Ferlugah: Mantovan Gemma 1.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

LJUBLJANSKA TV

Spored od 12. do 18. oktobra 1975

Nedelja: 9.30 »Jane Eyre«. 10.20 Otroška oddaja. 12.05 Nedeljsko popoldne. 16.40 Košarka Lokomotiva: CZ. 18.10 »Naši sorodniki«, film. 20.05 Ingolci: Zrtve. 20.40 Islandija ni Koromandija.

Ponedeljek: 17.15 Medvedek Pu. 18.05 Na sedmi stezi. 18.40 Elektrotehnika. 20.05 »Ojdpipova skrivnost«, drama. 21.40 Kulturne diagonale.

Torek: 17.40 Afriške živali. 17.50 Brat žita. 18.15 Biseri morja. 18.45 Rokopisi in faksimili. 21.05 »Ana Karenina«.

Sreda: 17.25 »V 80 dneh okrog sveta«. 18.40 Po sledih napredka. 20.05 »Jenki«, švedski film.

Četrtek: 17.30 Devet let skomin. 18.20 Mikrobi in ljudje. 20.05 Iz serije »110 policija«. 21.20 Četrtekovi razgledi.

Petek: 18.05 Pevski tabor. 18.40 Arhitekt Aalto. 21.55 Mojstri kuhinje.

Sobota: 13.55 Nogomet Željezničar: Beograd. 18.20 Francoski slikarstvo. 20.05 Življenje je lepo. 20.45 Gostje slovenske popevke 75. 21.20 Kojak. 22.25 Odbojka Jugoslavija: Italija.

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 12. do 18. oktobra 1975

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Klavirska glasba J. Brahmsa. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »V srcu pragozda«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Operetna fantazija. 16.30 Sport in glasba. 17.30 »Vlaki so vozili mimo«. Drama. 19.00 Folk iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Baletna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba za lahko noč.

Torek: 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 19.10 Srečanje z goriško pesnico Ljubko Šorli. 19.20 Za najmlajše. 20.35 I. Zajc: Nikola Zrinjski, opera. 21.50 Sanjajte z nami.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Deželni koncerti. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Western-Pop-Folk. 20.35 Simfonični koncert. 21.25 Filmska glasba.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Slovenski znanstveniki na univerzi. 19.10 Dopisovanje Savio-Cop. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Giovannino«. Igra. 22.05 Glasba v razvedrilo.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Slovenska povojna lirika. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.30 Nocoj plešimo!

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Simfonična glasba. 19.10 Liki iz naše preteklosti. 19.20 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Slovenski satir na Kranjskem«. Igra. 21.30 Vaše popevke.

Atletska prireditve. SZ Olympia organizira v nedeljo 12. t. m. lahkoatletsko tekmovanje »Memorial M. Filej«. Tekme se bodo vršile na Solskem stadionu v Gorici (Rožce) z začetkom ob 9. uri. Tekem se lahko udeležijo fantje in dekleta, včlanjeni in nečlanjeni. Na programu so teki (60, 80, 100, 1000, 2000, 1500, 3000, 400, 800 m), skoki v daljino, višino in triskok, meti krogel in diska ter štafeta 400x300x200x100. Vabljeni so tudi fantje in dekleta, da bodo pomagali kot sodniki.

Odlične rezultate so dosegli preteklo nedeljo na državnem tekmovanju CSI v Roveretu atleti Olympie Albert Devetak, Klavdij Vogrič in Jurij Laurenti; Albert je bil drugi na 1500 m s časom 4'15", Vogrič je dosegel na 1500 m čas 4'39", Laurenti pa je 100 m pretekel v 12". Tekmovali so še Peter Klanjšček, Primožič Emanuela in Silvana Perše.

Za obnovo cerkve na Sv. gori: N. N. v spomin p. Benjamina Hvala 5.000 lir.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage

Marije Peric vd. Caharija

ki je umrla v 66. letu starosti v ponedeljek 29. septembra v Nabrežini in bila tam pokopana 1. oktobra se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in se udeležili pogreba. Posebno se želimo zahvaliti g. župniku Srečku Rejcu iz Nabrežine za opravljene obrede in vso duhovno tolažbo.

Nabrežina, 1. oktobra 1975

Hčere in sorodniki